

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Vaša za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3678

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3678

NO. 303. — ŠTEV. 303.

NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 23, 1933. — ČETRTAK, 23. DECEMBRA 1933

VOLUME XII. — LETNIK XII

FRANCIJA BO ZMANJSALA SVOJO VOJAŠKO SILO

FRANCOSKI MIN. PREDSEDNIK CHAUTEMPS SE NE BO POGAJAL S HITLERJEM GLEDE RAZOROŽITVE

S Hitlerjem bo zaenkrat razpravljala le francoski poslanik v Parizu. — Japonska želi, da bi prišla razorožitvena konferenca v Ženevi do uspešnega zaključka. — Francija je pripravljena uničiti polovico svojih bombnih letal. — Enotna fronta Belgije in Francije.

PARIZ, Francija, 27. decembra. — Danes se je izvedelo iz precej zanesljivega vira, da je Francija pripravljena uničiti polovico svojih bombnih letal, seveda pod pogojem, da tudi druge države isto store.

Tozadevni predlog bo stavljen v Ženevi. Ako bi Francija to storila, bi ji še vedno ostalo šestnajst bombnih škvadronov oziroma 175 bombnih letal.

Nadalje se je izvedelo, da je Francija pripravljena podpisati splošno razorožitveno pogodbo.

Francoska vlada je odločno zavrnila Hitlerjeve zahteve glede oborožitve Nemčije in Mussolinijev predlog, naj se izpremeni ustavo Lige narodov.

Danes je došel sem belgijski zunanji minister Paul Hymans, ki je po pogovoru z vojnim ministrom Daladierom izjavil, da tvori Belgija s Francijo enotno fronto proti nemški nevarnosti.

Daladier mu je zjamčil, da bo Francija svojo mejo proti Nemčiji tako utrdila, da ne bo mogel nihče preko nje.

S francosko pomočjo bo istotako utrjena tudi belgijska meja.

PARIZ, Francija, 27. decembra. — V triurni seji ministrov za narodno obrambo je bila odločno zavržena namera, da bi se ministrski predsednik Camille Chautemps pogajal s kanclerjem Hitlerjem glede razorožitve. Pri seji so bili navzoči Chautemps, zunanji minister Joseph Paul-Boncour, vojni minister Edouard Daladier in mornariški minister Albert Sarraut.

Sklenili pa so, da bo francoski poslanik v Berlinu Andre Francois-Poncet nadaljeval s Hitlerjem svoje razgovore, katere je pričel pred nekaj tedni.

Ta sklep bo predložen seji celokupnega ministrstva, ki bo tudi razpravljalo o zadnjih Hitlerjevih zahtevah.

Francija je trdno odločena, da se bo odločno upirala zopetni nemški oborožitvi in ta trdni sklep je posledica obiskov čehoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša in grškega zunanjega ministra Maximosa. Francija je tudi proti vsaki premembi pravil Lige narodov, ki bi mogogče oslabilila moč in veljavo kake male države, s katero ima Francija prijateljsko pogodbo.

PARIZ, Francija, 27. decembra. — Belgijski zunanji minister Paul Hymans je prišel v Pariz, da razpravlja z zunanjim ministrom Paul-Boncourjem glede razorožitve in italijanske zahteve za premembo Liginih pravil. Ta obisk je med mnogimi drugimi obiski, katere je postavil v načrt zunanji minister Paul-Boncour v namenu, da razpravlja z zaveznicami Francije o najvažnejših evropskih zadevah, zlasti kar se tiče Nemčije. V januarju bo Paul-Boncour šel tudi v Varšavo in glavna mesta Male antante.

Navzlic temu, da je Japonska izstopila iz Lige narodov, je japonski poslanik v Parizu Naotake Sato rekel, da želi Japonska, da bi razorožitvena konferenca v Ženevi prišla do uspešnega zaključka.

"Japonska bo storila vse, da bo razorožitvena konferenca uspešna," je rekel Sato. "Za sedaj se ne udeležujemo te konference, ker večinoma razpravlja o evropskih zadevah, toda kadar se konferenca zopet dotakne svetovnega oboroževanja na suhem in o mornariških zadevah, tedaj se bo Japonska zopet udeležila debat."

Predsednik dela načrte za kongres

TROJANOVSKI JE ODPOTOVAL V AMERIKO

Sovjetski poslanik je naglo odpotoval iz Moskve. — Peljati se hoče s poslanikom Bullittom.

Moskva, Rusija, 27. decembra. Prvi poslanik, katerega je sovjetska Rusija poslala v Washington, Aleksander Trojanovski, je v torek zvečer naglo odpotoval iz Moskve, da na svojem potu v Ameriko dobi povelje, s katerim se bo ameriški poslanik William C. Bullitt v soboto odpeljal domov. Trojanovski še ni bil pripravljen za pot in je želel še dobiti od svoje vlade nekaj navodil, ko se je nenadoma odločil, da takoj odpotuje, ker ga je Bullitt nujno prosil, da potuje skupaj z njim v Združene države na parniku Washington. Bullitt je bil nad en teden v Moskvi, in je iskal prostore za svoje poslanstvo.

Od Trojanovskega, njegove žene in 14-letnega sina se je na postaji poslovilo večje število uradnikov zunanjega urada, predno je družina stopila v brzdavnik, ki vozi v Berlin.

S Trojanovskim potujejo tudi njegov poslaniški uradniki, med njimi Gregor Ivanovič, Gochmann, ki je bil imenovan za poslaniškega tajnika in je imel do sedaj v svojem področju ameriške zadeve v zunanjem komisariatu, ter Peter Chirisanfov kot ataše poslaništva. Oba gladko govorita angleščino.

Za ruskega poslaniškega svetovaleca v Washingtonu je bil imenovan Boris Svirski, ki je bil že prej v Washingtonu kot neoficielni zastopnik ruskih zadev.

Trojanovskijeva žena in sin bo sta nekaj dni ostala v Parizu in se bosta pozneje peljala v Združene države.

ROOSEVELT IN STALIN STA PODEDOVALA

San Pedro, Cal., 27. decembra. L. G. Burney, star 65 let, ki je v torek umrl, je v svoji oporoki volil predsedniku Rooseveltu in sovjetskemu diktatorju Josipu Stalinu vsakemu po \$1000.

McBurney je sam živel v svoji hiši in je bil dva tedna bolan in je bil komunističnega mišljenja. Svojim štirim otrokom je volil vsakemu po \$1.

SINAJSKI KODEKS V LONDONU

London, Anglija, 27. decembra. Sinajski kodeks, katerega je kupil angleški muzej od sovjetske vlade za 100,000 funtov sterlingov, je bil v nedeljo skrivaj pripeljan v London.

Sveto pismo je prinesel poseben sel pod pokroviteljstvom sovjetske trgovske delegacije in je knjigo zaprl v blaginjo neke neimovne banke. Ves prenos je obdajala stroga tajnost.

lja o evropskih zadevah, toda kadar se konferenca zopet dotakne svetovnega oboroževanja na suhem in o mornariških zadevah, tedaj se bo Japonska zopet udeležila debat.

PANAMERIŠKA KONFERENCA ZAKLJUČENA

Poslovilni govori delegatov. — Urugvajski zunanji minister hvali tajnika Hulla. — Premirje v Chaco bo podaljšano.

Montevideo, Urugvaj, 27. dec. Urugvajski zunanji minister Alberto Mane je v svojem poslovilnem govoru na zadnji seji panameriške konference izjavil, da so razprave izboljšale odnose ameriških narodov.

Panamerikanizem pomeni mir, ohranitev demokracije, neodvisnosti in enakosti med državami.

Posebno je hvalil delo državnega tajnika Hulla in drugih delegatov.

V svojem poslovilnem govoru je Hull rekel, da občuduje patriotizem, potrpežljivost in diplomacijo Bolivije in Paragvaja, da je bilo mogoče vstaviti vojno med obema državama. Rekel je, da mu bo ta uspeh ostal trajno v spominu.

Naloge so bile izvanredno težavne, — je rekel Hull, — toda dobra volja za mir je premagala vse težkote in dali smo svetu zgled, da volja za mir more premagati navidezno nepremagljive zapreke.

Hull se je preko Buenos Airesa odpeljal v Združene države.

UTONIL V PLITVI VODI!

Portsmouth, O., 27. decembra. Jesse Roark, star 24 let je utonil v šest palem globoki vodi, ko je njegov avtomobil padel v potok.

HOLANDSKA PROSI ZA LUBBEJA

Berlin, Nemčija, 27. decembra. Holandski poslanik grof Linburg Stirum je prošil nemškega zunanjega ministra barona von Neuratha, da bi bila smrtna obsodba nad Marinusom van der Lubbe zaradi požiga nemške državne zbornice izpremenjena v zaporno kazen. Van der Lubbe je pri obravnavi priznal, da je sam zanetil ogenj v palači nemškega državnega zbora v Berlinu 27. februarja letošnjega leta.

Med petimi obtoženci je bil obsojen samo van der Lubbe, ostali štirje so bili oproščeni, med temi bivši nemški komunistični poslanec Torgler in trije Bolgari.

ROPARJI ODVEDLI BANČNEGA PREDSEDNIKA

Marlin, Texas, 27. decembra. — Štirje roparji so prišli v First State Bank v Marlinu, so oropali blaginjo za \$40,000 ter so pobegnili s plenom in s seboj odvedli predsednika banke M. V. Bradshaw.

Bradshaw je bil sam v banki, ko so prišli roparji v banko skozi zadnja vrata.

TEŽKI OČITKI PROTI KAJ-ŠEKU

Aeroplanov se ni upal poslati proti Japoncem. — Ukazal pa je bombardirati svoje lastne rojake.

Nanking, Kitajska, 27. dec. — Aeroplani vladne armade so tri dni zaporedoma metali bombe na uporniške postojanke v Fučovu in Čangčovu. Pri tem je bilo ubitih 58 oseb.

Takoj po bombardiranju je vrhovni poveljnik general Čang Kaj-šek brzojavno naročil svoji vladi, da ne objavi nakakih poročil iz province Fukien.

Kot poroča ameriško poslaništvo, sta dva kitajska kanonska čolna zavezla utrjene postojanke v Fučovu.

Amer. konzul Gordon L. Burke je sporočil državnemu departementu v Washingtonu, da so aeroplani nankinške vlade poškodovali ameriško misijonsko postajo. To poročilo tudi naznanja, da ni bil ranjen noben Amerikaneec, da pa je bilo ubitih 15 Kitajcev.

Aeroplani so v soboto in nedeljo letali nad Fučovom in so metali 16-palčne bombe. Ubitih je bilo 25 civilistov. Porušene so bile štiri hiše v bližini glavnega stanja upornikov.

Bivši zunanji minister v nankinški vladi Eugene Čen pravi, da so se Kaj-šekovi aeroplani pri napadu poleg bomb posluževali tudi strojnimi pušk.

Medtem ko se Čang Kaj-šek ni upal poslati aeroplanov proti Japoncem, — pravi Čen, — seni prav nič branil poslati jih proti svojim lastnim rojakom.

Čen pravi, da so bili aeroplani kupljeni s prispevki kitajskega naroda za porabo proti Japoncem.

POLDRUGI MILIJON RUSKIH DELAVCEV BO DOBIL VRTOVE

Moskva, Sovjetska Unija, 27. decembra. — Danes je bila objavljena vladna odredba, naj dobi 1,500,000 ruskih delavcev vrtove. V to svrho bodo uporabili veliko neobdelane zemlje, na kateri bodo delavci v svojem prostem času lahko pridelovali razno zelenjavo.

Vsaka družina bo dobila približno pol akra zemlje.

PU-YI BO POSTAL CESAR

Šanghaj, Kitajska, 27. dec. — Razširjene so govorice, da namestnik Japonske 28 let starega vladarja Mančukuo države, princa Pu-yi, razgledati za cesarja nove države.

Pu-yi ki je bil kitajski cesar, je bil imenovan za vladarja v Mančukuo, ko so Japonci vzeli Mandžurijo Kitajski. Pu-yijeva cesarstvo bo obsegalo Mandžurijo ter province Hopec in Šantung v severni Kitajski.

Japonci označujejo te vesti kot "sanje, ki nimajo nikake podlage".

Navzlic nasprotujočim se vestem pa je gotovo, da bo Japonci prej ali slej princa Pu-yi razglasila za cesarja.

arosite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

INDUSTRIJA IN TRGOVINA STA SE IZBOLJŠALI ZA 15 Odstotkov

WASHINGTON, D. C., 27. decembra. — Predsednik Roosevelt sestavlja zakonodajni program za kongres, ki se bo sestel dne 3. januarja. V to svrhu se že več dni posvetuje s strokovnjaki. Program bo precej obširen in temeljit.

OTVORITEV JAPONSKEGA PARLAMENTA

Cesar Hirohito je otvoril japonski držav. zbor. Pravo delo pa se prične šele 22. januarja.

Tokio, Japonska, 27. decembra. Med velikimi svečanostmi je cesar Hirohito otvoril 65. zasedanje japonskega parlamenta. Važnejše odločitve zasedanja so že sedaj gotovo dejstvo, med temi največje dovoljenje za armado.

Mikado se je v spremstvu dvornih kočij in kavalerije peljal v palačo državnega zbora. Ob cesti je stalo na tisoče ljudi.

Prava dela parlamenta se bodo pričela šele po počitnicah 22. januarja.

Kabinet, katerega vodita vojni minister general Araki in mornariški minister admiral Osumi, je že izdelal svoj načrt. Med drugim zahteva ta načrt za armado in mornarico 938,000,000 jenov (281 milijonov in štiristo tisoč dolarjev) za fiskalno leto, ki se prične 1. aprila. Ta vsota tvori 44 odstotkov celotnega proračuna v skupnem znesku 2,112,000,000 jenov. Navzlic temu pa je ta vsota mnogo manjša, kot pa sta oba vojaška voditelja prvotno zahtevala.

Poleg proračuna bo parlament razpravljal o odpomoci kmetovalcem, katerih gospodarski položaj se je vselo obilnega pridelka riža zelo poslabšal, ker je cena riža padla skrajno nizko. V težavnih pogajanjih za promcem, sta morala vojni in mornariški minister mnogo popustiti v svojih zahtevah na korist poljedelstva. Navzlic temu pa bo poljedelski minister Fumio Goto za poljedelstvo zahteval še večjo vsoto.

EVROPA ZA POVEČANJE ROJSTEV

Pariz, Francija, 27. decembra. Po ceči Evropi so o Božiču proslavljali materinstvo in vlade so pozivljale prebivalstvo za več zdravih otrok, tako da bo v 20 letih dovolj mladih mož, ki bodo sposobni za vojsko. S tem vlade ne prikrivajo svojega namena, ko zahtevajo, da rode matere kar največ otrok.

V Franciji, Nemčiji, Italiji in Poljski vodijo vlade kampanjo, da bi nagovorili mlade ljudi, da se ženijo in da imajo velike družine. Vlade izplačujejo materam z velikim številom otrok nagrade, vabijo jih v glavna mesta in jih pogoste na državni račun.

V vsaki državi skuša vlada za leto 1950 imeti kar največ fantov, ki bodo sposobni, da nosijo orožje.

Danes se je posvetoval s predsednikom International Telephone and Telegraph Company glede monopolizacije vseh prometnih sredstev pod vladno kontrolo.

Pri njem sta bila tudi proračunski ravnatelj Douglas in madonastujoči državni zakladničar Morgenthau.

Demokratski voditelj v poslanski zbornici, Joseph W. Byrns, je rekel, da bo kongresno zasedanje precej mirno.

Vrše se bodo sicer debate glede davkov, pomoči za farmerje, pravilnikov in valute, v splošnem bo pa večina kongresa sledila priporočilom Roosevelta.

Narod zaupa predsedniku in ne bo dopustil, da bi mu kdo meta! polena pred noge. Nihče, ki kritizira predsednika, ne more ničesar boljšega predlagati.

Na poti smo k izboljšanju — je rekel Byrns. — Industrija in trgovina sta se izboljšali za petnajst odstotkov. Države, v katerih pridelujejo bombaž, so si hitro opomogle. Cene tabaku so se zvišale. Nad štiri milijone nezaposlenih je dobilo delo. Valutna politika predsednika Roosevelta ima zaželjene uspehe.

KUBANCI BOJKOTIRAJO AMER. BLAGO

Kubanska vlada ne bo plačala obresti od treh posojil. — Predsednik skuša izposlovati moralitorij.

Havana, Kuba, 27. decembra. — Ameriška trgovska podjetja so postala cilj bojkota v Havani.

Agitatorji so po ulicah razdajali pozive, naj Kubanci ne kupujejo ameriškega blaga.

V National hotelu, kjer stanuje namestnik poslanika "Združenih držav Jefferson Caffrey, je eksplodirala bomba, ki pa ni napravila nikake škode.

Havana, Kuba, 27. decembra. — Kuba v ponedeljek ne bo plačala Združenim državam obresti \$3,950,000 od treh posojil v skupnem znesku \$62,200,000.

Zakladniški tajnik Manuel Despagne je rekel, da ta posojila, ki jih je najela vlada prejšnjega predsednika Gerardo Machado, niso postavna.

Sedanji predsednik Ramon Grau San Martin skuša dobiti moralitorij. Despagne pravi, da vlada potrebuje denar za plače državnih uradnikov.

BOŽIČNA POSTA BELE HIŠE

Washington, D. C., 26. dec. — Za božične praznike je prihajalo v Belo hišo po 50,000 pism na dan, kolikor jih ni pred Rooseveltom sprejel še noben predsednik.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

IZ ZADNJIH DNINAŠEGA TRSTA

Bill's časi, ko je zavzemal Trst svojevratno stališče v našem slovenskem življenju, stališče katero je bilo popolnoma nasprotno onemu, ki ga je imela svoj čas Ljubljana kot središče vsega, kar je bilo in hotelo biti slovensko. Trst je čutil, da je največje slovensko mesto, kar zadeva prebivalstvo, in se je tudi znal ravnati po tem. V njem se je ukoreninila trdna demokratičnost, ki so se je morali nehoti okleniti tudi vsi priseljenci, prihajajoči iz razsejane, v strankarskih bojih noreče Slovenije. Ta demokratičnost je bila v resnici enotna in je niso mogle rušiti niti rdeče poharvane frakcije, ki pa jih je vojna popolnoma strmoglavila. Discipliniranost te prve in mogočne edine slovenske demokratičnosti so je z bogatimi sadovi pokazala pri vsaki priliki, zlasti pa se je izkazala med svetovno vojno.

Tržaški Slovenci so obsodili Avstrijo na smrt že prvi hip, ko je napovedala Srbiji vojno. Imeli so dva glavna stana, od koder so vodili vojno proti Avstriji. Mestni je bil v restauracijskih prostorih Narodnega doma, okoliški pa v gostilni rajnskega konzulnega društva. Značilno za tržaške Slovence je dejstvo, da ni bilo med njimi niti enega, ki bi ne bil veleizdajalec avstrijske države in odločen pristajatelj jugoslovenske ideje. V obeh glavnih stanih je vladalo trdno prepričanje, da postane Trst v bodoči Jugoslaviji glavno mesto slovenske pokrajine, in tega optimizma niso mogle zrušiti niti italijanske aspiracije, izražene v vseh paklih z antanto. V tem prepričanju in v tem delu jih je še prav posebno potrdila majska deklaracija in o zasnoveni bodočnosti so že javno govorili kot o gotovem dejstvu.

V tem svetlem položaju jih je leta 1918, presenetila prevratna revolucija, ki nanjo niso bili prav nič pripravljeni. Strelji so odmevali po tržaških ulicah. Sodrga, izpuščena iz zaporov, je plenila, kjerkoli je mogla. Vsi se je izgrede za izgrede, ker je varnostna služba odpovedala. Povode je izbruhnila anarhija. Slovenci so postali neodločni, ker niso utegnili spoznati položaja in so se v svojem optimizmu švedno zanašali na zaveznike. Ustanovljeni Narodni svet je bil brez moči, ker so se vrgli nanj Italijani, ki so si upali v nastalih razmerah zopet dvigniti glave. Dr. Rybar je sestavil iz prihajajočih beguncev s fronte močan peh in ga slovesno zaprisegel za Jugoslavijo. Ta peh je zdrževal nekaj dni red po mestu, a je bil nenadno iz bogve zakaj poklican v Ljubljano. Po njegovega odhoda je tržaški Slovence klonila glava, ker jih je obšla slutnja, da je zdaj izgubljeno vse, o čemur so sanjali dolga leta.

Skladišča v prosti luki so bila izpraznjena, po javnih straneh jih je

bilo polno trupel neznanih ljudi, poginulih od španske kuge, lakote in od rok reparjev. Ljudstvo se je zapiralo v svoja stanovanja, ali pa begalo brez smotra po ulicah. Slovenci pa še niso obupali in so vsak čas pričakovali, da pride rešitev od vzhoda, dol od kraške strani. Dnevi so bili mračni in deževni, strah se je plazil nad mestom in okolico, morje je bilo čudno razburkano in nemirni galebi so vresčali in se zaganjali daleč za oblake, kakor da naznanjajo ljudem nesrečo, ki prihaja od blizu in blizu.

V megleno popoldne Vseh svetih so zabrenela nad mestom številna letala. Spuščala so se nizko, da so se okoro strel dotikala. Iz njih se je vspiral dež belih letakov, da so jih bile nlice kmalu polne. Ljudje so čitali in strmeli. Italija prihaja, da napravi red in mir po mestu. Že so na poti iz Beneč, in jutri jim pripelje prva bojna ladja. Rešitev od zapada, a ne od vzhoda, kakor so pričakovali in kakor bi bilo naravno že po postavi božji: tržaški človek je sklonil glavo še nižje in je prvič v življenju podvomil o Bogu in pravici. Tiho so stali med okoliškimi vinogradi skrite osmice, desi so bile polne od zadnjega kotička: ljudje so sedeli tam pred svojimi vrči in so mislili kdo ve kaj. Črno vino je pač pljusnilo tu in tam v vrču, a zaman, ker se ga ustnice niso mogle dotakniti.

Verne duše so se razgibale po mestu kakor v grohot človeštva. Na pomolu sv. Karla se je izkrcovalo italijansko vojaštvo, ulice so se polnile z njim, trikolore so se zibale in hči; a čudno — nosile so po večini slovenske barve. Sem od Nabrezine se je usipala kolona za kolono, dan za dnem, uro za uro — preplavile so vse mesto in okolico, ker se širile naprej, naprej — po Trstu, v burji stokajoč, po Istri, stiskajoč od obupa zobe. Vihra je šla preko tilnega sveta in morje ga je zalivalo, da ga zasuje povsod in za vedno. Novembrski dnevi so se plazili naprej kakor pošasti, le noči so se časih zjasnile, a so pustile za sabo slano, ki so jo preklinjale tuje tolpe, navajene južnega solnca. — Tesna dolga vrv se je ovijala od Gradača preko Trsta do Pulja in Reke in je rezala v meso, da je kravečo in se stiskalo. Brezdušni november pa je iztekal svoje roke, dalje in dalje, dokler ni onemogel in padel, a je z njim padel tudi najljepši svet, padel v svojem optimizmu in sanjah, ki jim ni mogel nikoli dati krvi in mesa.

Prvi december nas je blizal do novini, ki se je znala zadržati v varnem pristanu. Vlak je bil zastražen od karabinerjev in je nevoljno pihal skozi kraško pokrajino. Slana je ležala po brdih in goličavah, burja je enolično pihala nad borinimi naselji. Pred hišico pa je stal tu pa tam človek in gledal proti vzhodu, odkoder je prihajala burja. Burja je pela prav različno sredi

ropotanja vlaka sredi petja burje pa je slišal Kraševce pesem, zvenečo naravnost iz svobode in proslavljačo uedinjenje, ki se je izvršilo prav tisti dan. Kraševce pa še danes poslušaj v vihrajoči burji to pesem; a kako mu je danes pri srcu, to vesta samo Bog in on. Mi ni koli.

JOS. V.

ZADNJA PRIČA ŽALOIGRE V GORAH

Pred 35 leti se je v dolini Venosta v južnih Tirolah zgodil zločin, ki je šele sedaj pojasnjen, ko je umrla zadnja priča.

Lepega avgustovega jutra je 8 let stari sinček bogatega posestnika Albert Laske šel z doma v hribe in se nikdar več ni vrnil. Izginil je brez sledu. Ljudje so fantka že videli, da je šel v hribe v družbi starega vaškega pastirja, s katerim sta bila velika prijatelja. Potem ga ni nihče več videl. Iskali so oči in drugi ljudje; vsi so namreč dobrega fantka zelo radi imeli. Vse gore, prepade, doline in gozdove so pretaknili — zaman. Star ovcar je povedal, da ga je fantek res nekaj časa spremljal. Potem ga je pa poslal nazaj, ker se je bal, da ne bi mladi prijateljček zgrabil pota, ko bi šel predaleč. Fantek je to uvidel in rad ubogal. Izgubil se ni mogel, ker je poznal vsak grm. Kje je ostal? Uganka!

Čprav ni bilo pravega povoda, je oblast vendarle zaprla starega ovcarja. Dve leti in pol je stajal pred predsed v preiskovalnem zaporu ter vedno zagotavljal le to, da je nedolžen. Saj pa izmed sosedov tudi nihče ni verjel, da bi bil ovcar fantku skrivil kak las, ko pa sta stari ovcar in mladi Laske tako velika prijatelja. Končno so sivolasega ovcarja izpustili. Toda sramota ga je tako bolela, da so nekaj mesecev potem moža v njegovi pastirski koči na planini našli mrtvega. Tudi starše je izgubila sina, ki je bil tako priden in ki so ga tako ljubili, tako hudo bolela, da sta oči in mati v nekaj letih drug za drugim umrli.

POZOR, SLOVENC! V GREATER NEW YORKU!

NE POZABITE, da praznujemo v nedeljo, dne 31. DECEMBRA, v slovenski dvorani na Osmi cesti (62 St. Mark's Place, N. Y. C.)

SILVESTROV VEČER

Z ZELO BOGATIM VSPOREDOM, KATEREGA GLAVNA TOČKA BODE IZVRŠNA IGRA

ŠTIRJE SNUBAČI

(Spisal Mr. Andrej Kobal)

Osebe, ki nastopajo:

MARA: vdova, ki je prevela zavarovalnico. Mrs. Rosie Pavlic EDVARD: snubač, ki mu zavarovalnica diši. Mr. Louis Vesel MATTIE: snubač, ki bi zavarovalnico zapel. Mr. Frank Vojksa O'BRIEN: snubač, ki bi zavarovalnico zapil. Mr. Vinko Ovea LOJZE: greenhorn. Mr. John Holešek FANNIE: sosedka, ki mešetar, da bi Maro omožila. Miss Mary Kerc

Ta snubač polna čudeževanka se prične točno ob 8 uri. — Vstopnina prostovoljna, a vsak mora imeti znak! — Potem pristač bava s šaljivo pošto itd. — Rojaki iz Cooperstown, N. Y. so obljubili poslati pitanega šest mesecev starega telčka, ki ga pa pridejo tudi sami "pohat". — Opolnoči kratak prizor: Staro in Novo leto.

ČE NAMERAVATE V DOMOVINO?

Pišite nam takoj bo brezplačna navodila in zagotavljamo Vam, da boste po ceni ter udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU

216 West 18 Street

New York, N. Y.

Zgodba je bila že davno pozabljena.

Te dni pa je od dunajskega sodišča prišlo na županstvo v Burgusio uradno obvestilo, ki je pojasnilo uganko, kako je pred 35 leti izginil Albert Laske.

Tistega usodnega avgustovega dne 1. 1898 se je v dolino Venosta pripeljala lovška družba z Dunaja, med njimi člani najvišje aristokracije, na lov na divje koze. Trije gospodje so se ločili od družbe in šli za čredo gamsov, katere so slučajno zagledali. Ko so se torej skričali v grmovju bližali cilju, je eden izmed lovec nenadno zapazil, da se je v grmovju kakih 150 metrov vstran nekaj zganilo. Ne da bi bil svoja tovariša na to opozoril in misleč, da je zasledovana divjad, je naglo nameril puško in ustreliš trikrat zaporedoma. Vsi trije loveci so planili, da bi pobrali plen. A na tleh pred seboj so zagledali mrtvo trupelec ljubkega dečka, ki se je sesedel v grmovju in katerega je krogla zadela v čelo. Fantek je najbrže opazil tujce, se jih gibal in se jim skril v grmovju.

Trije gospodje so bili vsi iz uma zaradi take nesreče. Slednjič so se domenili da nesrečno žrtev prevečkrat lovske strasti kar zakopljejo, da si prihranijo sitnosti. Izkopali so mal grobček, vanj položili fantkovo trupelce, ga zakopali, nanj pa naložili mahočja in dračja, da bi zabrisali sled. Morali so vendarle skrbno delati, da je grobček usel pazljivim očem orožnikov, kateri so ted vse preiskali. Saj je Albertov grobček bil tik glavne gorske stee.

Predno so odšli s kraja žaloigre, so se še častno besedo zavezali, da o tej tragediji nihče ne bo znil besede. Še-le tisti, ki bo od vseh treh zadnji umrl, ima pravico in celo dolžnost, da pojasni skrivnostno smrt malega dečka.

Pred nekaj tedni je na Dunaju umrl zadnji izmed tiste nesrečne trojice. Ta zadnja priča je na smrtni postelji dal v uradni zapisnik, kaj se je zgodilo tistega lepega avgustovega dne 1. 1898. Ta zapisnik je prišel te dni na županstvo v Burgusio in južnih Tirolah.

Tri desetletja in četrtega pol je moralo preiti, nedolžni ljudje so trpeli nesrečo, umirali od žalosti zaradi "častne besede" treh gospodov, ki so se bali posledice svojega dejanja.

MUSSOLINI JE DOBIL KONJA

Dunaj, Avstrija, 26. decembra. Kancelar Dollfuss je za božično darilo dal Musoliniju konja arabske pasme.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

81

— Ne hotela bi biti mati vsemu svetu! — je zakričala beračica ponosno dvignjene glave — Če ti dovolim izdajati se za sestro mojega angelčka, storim to samo zato, ker imam dobro srce, ker se mi smiliš.

— Toda gospa, — je vprašala slepa sirota z drhtečim glasom, — ali je to potrebno, da najdem svojo sestro?

— Jaz pravim samo, da to mora biti! — je odgovorila Frochardka osorno; — in bo tako. Moja hči boš... ubogo dete, ki mu je dobri bog vzel vid, da bi se njegova nesrečna mati ljudem bolj smilila.

— Toda to je grozno, to je ostudno! — je vzklila Luiza.

— Ostudno! — je zarentačila stara beračica, — tako torej pojmuješ hvaležnost? — Drzneš si sramovati se moje družine, družine, ki te je pobrala na ulici! Ta je pa dobra!

— Toda, gospa... — je dejala dekle proseče.

— Niti besedice!... Če si kaj vtepem v glavo, deklina, me niti vrag ne more prepričati, da sem na napačni poti. Delala boš, kar ti zapovem, kar se pa tiče sredstev, kako zbirati denarce, ti takoj vse pojasnim. Poslušaj torej.

Tako govoreč je prišla Luiza za roko in jo potegnila k sebi.

— Iztegni takole roko predse! — je zarentačila na osuplo Luizo in jo prisilila posnemati berača, ki prosi miloščine.

— A roke se ti bodo morale tresti, kot da si bolna, — je nadaljevala, — kot da drhtiš od mraza in da si lačna.

— Toda... toda... saj menda vendar ne žete, da bi beračila? — je vzklila Luiza prestrašeno.

— Da, uganila si, — je odgovorila Frochardka hladno.

Luiza se ni mogla več premagovati, obup jo je dušil in bridko je zaplakala.

— Ta potok je pa prišel prehitro! — se je zarentačila stara beračica. — Solzice bo treba prihraniti za poznejši čas... ko odpremo jutri zatvornice... Potem boš pa lahko zalivala tlak kolikor boš hotela, jaz ti ne bom brisala oči... Take solze odtehtajo pred cerkvenimi vrati zlato. Zato se ne smejo prezgodaj posušiti.

In kot bi hotel ostudni nestvor prihraniti za konec najhujši udarec, se je sklonila k slepi siroti in ji zašepetala:

— In na to sploh se pomisli! nista, da omeščaj solze tudi glas tako, da seže neumnim ljudem do srea. Drobšč ti bo kar deževal v roke, ko zapoješ.

Luiza se je vsa presenečena zdrnila.

— Peti... peti... jaz!... je vzklila. Obšla jo je groza in drhteč po vsem telesu je zajecjala:

— Jaz... da bi pela... pela... po ulicah! In kot da je končno spoznala, kaj zahtevajo od nje, je sirota pretresljivo kričala. Bil je krik, ki sta ji ga iztrgala iz prs sram in obup v trenutku, ko je prišla Frochardka z barvo na dan.

In ko se je slepa sirota v sveti jezi vzravala, kot da hoče pobegniti, jo je vrgla brezsrčna babnica na trdo ležišče in zakričala v divji jezi:

— Pela boš pa le!... Pravim ti, da boš. Pela boš, tristo vragov!... In če nimaš glasu, dobro, tem bolje; čim večje preglavice ti bo delalo petje, tem bolj bodo ljudje ginje. Ljudem se boš smilila tem bolj, čim bolj bo tvoj glas jokav in hrupav.

— Smilila! — je vzklila Luiza, — kaj ste mislili to, ko ste mi včeraj prožili roko v pomoč!

— Včeraj sem imela svojo misel in ta misel je: pomagala ti bom iskati tvojo sestro, to je v redu; toda tvoja dolžnost je pomagati mi služiti tebi in sebi vsakdanji kruh! Jutri začneva iskati tvojo sestro. Vodila te bom po mestu. Ti boš pa beračila.

— Beračila! jaz! jaz!... prisiliti me hočete, da bo prosila miloščine! Ne, ne, toliko sramote mi ne nakopljete, gospa! Klečim tu pred vami in lepo vas prosim, usmiliti se me! Kaj vas moja prošnja in moje solze res ne morejo ganiti? Recite, da me ne boste obsodili v to sramotno ponižanje.

— Pa vendar ne misliš še zdaj sramotiti

moje obrti?... Mar je revščina sramotna? Meni ne dajejo miloščine, ker sem stara in grda, dajali jo pa bodo tebi, ki si mlada in lepa. Moje solze nikogar ne ganejo, pač bodo pa ganile vsakogar tvoje.

— Ne, ne! — je vzklila Luiza.

Frochardka se je strupeno zarežala.

— To bomo šele videli, — je dejala, in si čer takoj jutri.

Požugala ji je s pestmi in zaškripala s skrbnam.

— Zlomim te! — je siknila strupeno. — Zlomim te! — je nadaljevala. — Jakob ti pa pokaže, kako se v naši družini postopa z bestijami, ki se nam hočejo upirati.

Potem je pa zgrabila Luizo za ramo in jo palmila nazaj na slamo, kamor je sirota padla z boleznim vzdihom.

In v divji jezi je kričala furija se zadnjo groznjo nad svojo žrtvijo:

— Ničesar ne dobiš, razen kruha, ki si ga boš sama priberala.

Potem je pa odšla in zaklenila za seboj podstrešna vrata.

In Luiza je slišala, kako je gredoč po stopnicah v divji jezi in pijanosti srdito preklinjala.

XXIX.

Ves večer je taval Peter po okolici Lourcineške ulice. Končno je pa sedel na bregu Bievre na klop in se zatopil v mračne misli.

In razmišljujoč o vsem je ostal na bregu rečice več ur, dokler ni nastala noč, da se je lahko vrnil v Lourcineško ulico.

In ko je napočil trenutek povratka v breg, se je priplazil ob zidu do vrat, jih tiho odprl in zlezal skrivaj v kot zapuščenega pritličja.

Čakal je namenoma, da bi prišel, ko bi mati že spala. Toda Frochardka je bila preveč razburjena in jezna, da bi mislila na počitek.

Ker ni mogla zaspati, se je posteno napila žganja. Potrebna sta ji bila moč in vztrajnost, da dovrši svoje podlo delo.

Krepčala se je, da bi lažje mučila slepo siroto, ubogo nedolžno bitje, ki se je treslo pri najmanjšem pišu.

— Ko je vstopil Peter v brlog, ga je sprejela babura z glasnim smehom, ki je zadel ubogo Luizo na podstrešju kot nož v srce.

Peter ni motil matere v njenem srdu; ne da bi črnil besedico, je sedel v kot, kjer je stal njegov brus. Ostal je miren, glavo posušeno na prsa, ta čas je pa bruhala stara beračica proti slepi siroti ves strup, kar ga je premogla njena podla duša.

Frochardka je nehala šele, ko se je izčrpana in pijana zavalila na svojo posteljo, mrmurajoč najstrašnejše groznje na naslov nesrečne Luize.

Baš tisti hip se je ubogo dekle na podstrešju onesvestilo.

Tiste noči Peter ni mogel zaspati. Ko je njegova pijana mati zaspala, je ubogi fant začutil, kako ga peče vest, da podlo materino početje mirno gleda.

(Dalje prihodnjaj.)

pesmi

in

poezije

AKROPOLIS IN PIRAMIDE 80

AZAZEL, trda vez 1.—

BALADE IN ROMANCE, trda vez 1.25

BOB ZA MLADI ŽOB, trda vez 10

KRAGULČKI (Uten) 55

trdo vezano 80

MOJE OBZORJE (Gangl) 1.25

NARCIS (Gruden), broširano 30

PRIMORSKE PESMI. (Gruden), vez. 35

SLUTNJE (Albercht), broširano 30

POHORSKE POTI (Glaser), broš. 30

STO UGANK (Oton Zupančič) 50

VIJOLICA (Pesmi za mladost) 60

ZVONČKI. Zbirka pesni za slovensko mladino. Trdo vezano 90

ZLATOROG, praeljice, trda vez 60

Naročite jih lahko pri:

KNJICARNI "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

NE SMEM TE LJUBITI

Zanimiv roman iz življenja

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

32

V njegovih zadnjih besedah je bilo toliko odkritosti, da Olly sine kri bliskoma v lice. Brez bojazni so njene oči neprestano vrtele v ta izraziti obraz. Ko ravatelj skloni, si Olly z roko potegne preko oči.

— Žal, da mi na to važno srečanje med nama ni ostalo prav nič v spominu, gospod doktor. Popolnoma sem bila prepričana, da vas danes privikrat vidim.

Dr. Valberg se nasmeje.

— Kako bi si mogli tudi to držati v spominu, milostljiva gospica. Bili ste še tko majhen otrok in to najino srečanje je bilo za vas tako malenkostne važnosti. Toda jaz sem na to pogosto, zelo pogosto mislil. Saj ste mi vendar prinesli srečo. In če sem kdaj v svetu videl kako dekletce v beli obleki, s temnimi kodri in temnimi očmi, tedaj sem vedno sišal vaš zveneči glas: "Ti, moj, pridi sem in me odveži!" To mi je jasno ostalo v mojem spominu.

Olly gleda s posebno nenavadnim občutkom na Valberga. Nekaj toplega, nekaj nepoznanega se je hotelo dvigniti v njej. Neka tajinstvena čarobnost je vela iz tega moža proti njej. Njegov dobrohotni smeh, ki ga je delal tako mladega, in ki ni bil popolnoma nič primeren za ta trdi, resni obraz, je potvrdil v njej, da ji je srce nemirno in divje utripalo. In pogled njegovih mogočnih oči, ki je izgubil svojo ostrnost, kadar se je vpravljal, jo je navdal z občutkom, ki ji ni bil neprijeten.

In privikrat v njenem življenju, jo je obšla sanjavo, tiho deklasič hrepenenje po nečem čudovitem, deklasičnem, nepoznanem.

Toda nenkrat se zbudi iz svojih sanj in se ponosno vzravna, kot bi se hotela kljubovalno postaviti proti tajnemu sovražniku. Popolnoma hladna je bil njen glas, ko reče:

— Potem je seveda razumljivo, da ste se na te razmere tako naglo privadili. Upam, da vam tudi ugaja vaš delokrog in če sma vam že prej zaupali, ker smo bili prepričani, da je ravatelj Hanisch izbral pravega moža, je vaše poročilo to zaupanje še potrdilo.

— Da, gospod doktor, kar pravi moja sestra, čutim tudi jaz. Veseli me, da ste moj ožji rojak in da je bil ravno moj oče, ki vam je olajšal prvo korako. Vedno je vse dobro opazoval in je poznal ljudi. Zelo me veseli, da so naše tovarne v vaših rokah.

S temi besedami ponudi Werner Valbergu svojo roko. Tudi Olly sledi, davi nekoliko omahovaje, bratovemu zgledu. Valberg z zaračim pogledom pritiska njeno roko na svoje ustnice. Tedaj pa rdečica zapet zalije Olly obraz in naglo vstane.

— Za nekaj minut se moram eprostiti, gospod doktor, ter vas pustim v družbi mojega brata do kosila. Saj nisi utrujen, Werner?

— Ne, Olly; čutim se prav dobro.

Tudi Valberg vstane in se uljudno prikloni, ko gre Olly z lahimi prikloni mimo njega proti vratem.

Olly je morala misliti na to, kako brezbržno je Valberg obvladal v obnašanju vsa pravila družbe. Nikdo ga ne bi smatral za si navadnega delavca.

Na hodniku sreča Olly Gilda, ki je ravno prišla po stopnicah navzgor.

— Ali me potrebujete, Olly, — vpraša Gilda.

Olly je bila nekoliko raztresena.

— Ne, Gilda. Z ravnateljem smo imeli službeno konferenco. Prosim, naročite, da bo opoldne miza pogrnjena za eno osebo več. Dr. Valberg bo jedel z nami. Ali se vam je zdelo, da smo se dolgo razgovarjali z ravnateljem?

Gilda smeje zmaje z glavo.

— Svoje stvari sem razložila in jih zopet spravila v red. Najprej sem skušala tukaj v hiši kaj napraviti, toda videla sem, da je za mene zelo malo dela.

— O, samo počakajte, imeli boste še dovolj dela. Na svidenje pri kosilu! Moram se naglo preobleči. Saj boste poskrbeli, da bodo cvetlice na mizi, Gilda! Vrtar jih bo že imel.

— Takoj grem k njemu, Olly in bom skrbela, da bo miza okrašena.

— Torej, na svidenje!

In pri tem steče Olly po stopnicah.

Pol ure pomeje sedijo Olly, Werner, dr. Valberg in Gilda pri kosilu.

Imeli so zelo živahen pogovor. Valberg je znal dobro in zanimivo pripovedovati. Werner in Gilda sta dobro podpirala. Samo Olly je bila bolj molčeča kot navadno. Toda tega ni nikdo opazil, ker so se drugi tem bolj razgovarjali.

Kmalu po kosilu se Valberg poslovil. Olly ga je skoro proti svoji volji, sledeč neki notranji sili, prosila, da jih zopet kaj kmalu obišče.

— Da, gospod doktor, moja sestra mi govori iz duše, — zakliče Werner. — Ako nam morete kdaj posvetiti kak večer, nas bo zelo veselilo.

Valberg se prikloni in se zahteva mirno in z zavestjo moža, ki ve, da je povsod na pravem mestu. Bil je zelo vesel in zadovoljen.

Ko je odšel iz sobe, stopi Olly, navidez samo slučajno, k oknu. Gleda za njegovo visoko in močno postavo. Kako naglo in trdnih korakov se stopal. V koraku se pogosto ozirali ves značaj človeka. In tako je bilo pri Valberku. Naglo, pa nepretirano koraka čez vrt. Tam pri grmih španskega bezga, med katerimi je še visoko štrlelo ogradije gugalnice, nenadno obstoji. Stegne roko in privleče k sebi vejo španskega bezga. Na njem se ni bilo opaziti najmanjšega zelenega listja, toda popki so bili že močni in sočni. In okoli njega je duhtela zemlja po dišavi. Pomladanski dih je bil v ozračju.

Dr. Valberg odloži vejo španskega bezga in pri tem pogleda nazaj proti vili. In tedaj opazi pri oknu Olly Larsenovo. Njeno sitko postavo je bilo mogoče jasno videti v okvirju okna. Z roko si zasenči oči proti soncu. Ali ga je opazila? Valberg ni vedel. Namah se mu razlije okoli ustne.

— Mala princesa iz pravljice dežele mojih mladostnih sanj; sedaj stojš kot velika dama pred dozorim možem, — si misli.

Nato pa se naglo obrne in gre dalje. —

Olly se je odpeljala na železniško postajo, da sprejme grofico Hochberg in barona Sendena, ki sta imela danes priti. Svoj prihod sta naznanila z opoldanskim vlakom.

Medtem je Gilda delala Wernerju družbo. Ker se je danes poznadansko sonce tako gorko in svetlo razširilo, si je Werner požel izprehod na prostem. Tako gre z Gildo skozi vrt, kjer cvetlice s svojimi glavami so že boječe silile iz zemlje.

Z občutkom odpočevanja gleda Werner na krasno dekle ob svoji strani. Gilda že dolgo ni več nosila žalne obleke. Na Ollyno prošnjo jo je takoj po prihodu iz Davos odložila.

(Dalje prihodnj.)

ALI STE ZAVAROVANI?

ZA SLUČAJ BOLEZNI, NEZGODE ALI SMRTI? AKO SE NISTE, TEDAJ VAM PRIPOROČAMO

JUGOSLOVANSKO KATOLIŠKO JEDNOTO V AMERIKI.

kot najboljšo jugoslovansko bratsko zavarovalnico, ki plačuje

NAJBOLJ LIBERALNE PODPORE SVOJIM ČLANOM

Ima svoje podružnice skoro v vsaki slovenski naselbini v Ameriki. Posluje v 17. državah ameriške Unije. Premoženje nad \$1,500,000.00. — Za ustanovitev novega društva zadostuje 8 odraslih oseb.

Vprašajte za pojasnila našega lokalnega tajnika ali pišite na:—

GLAVNI URAD J. S. K. J., ELY, MINNESOTA

Iz Jugoslavije.

Zagoneten umor.

Kakor je bilo že poročano, so našli blizu Požarevca umorjenega zdravnika dr. St. Milivojevića. Ta zločin je silno razburil mesto in okolico. Umorjeni dr. Milivojević je bil daleč na okrog znan kot dober zdravnik in poštenjavni javni delavec. Mnogo se je bavil z organiziranjem ljudske univerze in predavanji o higijeni. Zločin je zagoneten. Ugotovljeno je, da je dr. Milivojević dobil poziv od nekakih kmetov v Dragovcu, da bi obiskal bolnega otroka. Zadnjič so ga videli v kavarni "Kri-va vrba" v Požarevcu, kaj se je pozneje zgodilo, pa se nihče ne ve. Umorjenega zdravnika so našli štiri kilometre daleč od Požarevca ob cesti proti Dragovcu. V bližini je bila najdena krvava sekira, s katero je morilec svojo žrtev štirikrat udaril po glavi. Dr. Milivojević je nosil s seboj samokres, a mu je orožje kakor vse kaže, odreklo, ko se je skušal braniti. Tragično preminuli zdravnik ima sina, ki študira filozofijo v Zagrebu, a je sedaj doma na počitnicah.

Ubežni kaznenci,

ki so utekli iz beograjskega sodniškega zapora, so že vsi trije spet na varnem. Dva so zajeli orožniki v beograjski okolici, tretji pa se je sam javil. Veselje nad begom, ki se je tako nepričakovano posrečilo iz drugega nadstropja stare jetnišnice, je vsem trem beguncem pokvarila zima, da so se vda! v usodo večetne ječe, ki jim je že bila prisojena. Samo za nevarnim razbojnikom Kovačevićem, ki je že prej utekel iz beograjske uimobilnice, še ni sledu.

Nafta vre v vodnjake po Liki.

Da bi odpomogli velikemu pomanjkanju pitne vode v Liki, so začeli po mnogih vaseh s pomočjo banke uprave v jeseni kopati vodnjake in cisterne. Največ cisterne so izkopali po vaseh Dolj-nega Polja, kjer so si premožnejši kmetje tudi sami že pred leti uredili globoke vodnjake. V vse te vodnjake pa je začela sedaj vdirati motna in mastna tekočina, da vode tudi živina noče piti. To je nafta, ki se gotovo nahaja pod zemljo v velikih količinah. Nafta je, kakor pripovedujejo kmetje, že prejšnja leta baš pred zimo vdarila v studence in bi bilo treba čimprej odkriti in izkoristiti njene izvore.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi

s velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi da-

bih razmer tako pri-za-

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na-

ročnino točno.

Uprava "G. N."

Kruto izkoriščani rudarji.

Iz rudnika Jerma blizu Pirota je prišla v Niš peš dobrih 100 km daleč skupina 25 rudarjev, katerim podjetje na zaslužku dolguje že okrog 20.000 Din. Pred kakimi 10 dnevi se je izglasila v Nišu deputacija iz tega rudnika ter razložila, kako rudnik zadržuje mezde ter na ta način goni rudarje in njihove rodbe v najobupnejšo bedo. Banska uprava je odredila, da mora rudnik v 24 urah izplačati vse zastale mezde. To pa se ni zgodilo in se je v najslabšem vremenu podalo spet 25 bednih rudarjev v Niš, da bi tam dosegli izplačilo svojih kravov zaslužnih mezd.

DVE ŽIVI BAKLI - REŠITELJICI

Iz Londona poročajo:

Veliki plameni so švigali iz lokomotive ekspresnega vlaka, ki vozi med Eustonem in Liverpoolom, ko se je vlak s strašno naglico blizal postaji Rugby. Malo pred postajo so zahrešale zavore. Po nekaj sto metrih je vlak obstal.

Iz lokomotive sta planila dva mo-za v gorečih oblikah. Vrgla sta se na zemljo ter se začela valjati, da bi udušila ogenj na sebi. Postajno osebje je prihitelo na pomoč. Vrgli so težke plašče na nesrečnika in ju tako rešili.

Lokomotiva pa je gorela kar na-

prej. K sreči je bil blizu hidrant, iz katerega so izlili na ogenj velike množine vode ter tako pogasili o-gejn. Ker so se bali, da bo eksplo-

diral kotel, so potniki naglo izbežali iz vlaka. Oba ponesrečena pa so nezavestna prepeljala v bolnišnico. Strojvodja se piše W. C. Rawlings, kurjač pa Arthur Thompson. Šele drugo jutro sta se zavedla, da sta mogla pripovedovati, kako se je zgodilo.

Vlak je pravočasno odpeljal s

postaje Euston. Z naglico 90 km je pravkar vozil skozi tunel pri Kelsby-ju, ko je pridrvel od nasprotni strani ekspres. Tudi ta je vozil zelo naglo, ker je nastal velik piš v tunelu. Škrajno pa je prav tedaj bila odprta luknja, skozi katero kurijo kotel. V tistem hipu je švgnil iz peči velik plamen, ki je obli- znil naloženi premog, kateri se je takoj vnel.

Med tem je ekspres z gorečo lokomotivo divjal skozi dolgi predor. Nista ga smela ustaviti sredi tunela. Življenje stotin ljudi je bilo v nevarnosti. Kmalu je bil prostor, kjer stojita strojvodja in kurjač, peklensko razbeljen. Najprej sta hotela ogenj udušiti z lopatami. — Pri tem pa se jima je vnela obleka na životu. Glasno sta kričala od bolečin ter si drug drugemu z go- limi rokami otepala ogenj z oble-ke. Pa vedno iznova se je vnela. Vročina je postajala nemosna.

"GLAS NARODA"

zopet pošiljamo v do-
movino. Kdor ga hoče
naročiti za svoje sorod-
nike ali prijatelje, to
lahko stori. Naročnina
za stari kraj stane \$7.
V Italijo lista ne po-
šiljamo.

Nista več upala, da bi si rešila življenje.

Konec tunela. Da bi poskakala na tla? Kaj pa potniki? Najprej je treba vlak ustaviti. Ko sta kot blazna otepala okrog sebe, sta čisto jasno mislila. Treba je bilo preprečiti, da ne bi kotel eksplodiral. To pa je mogoče le na postaji. Zato je moral priti na postajo Rugby in naj stane, kar hoče.

Stisnila sta se na tisto stran, kamor je plamen najmanj švigal. Pa tudi tu nista bila varna. Šlekla sta jopice, telovnike. Podplati so menda že pregoreli, ker so noge stale na razbeljenem železu. Še ena minuta! Še nekaj sekund! Postaja Rugby se vidi! Še enkrat plašne vlakovodja v sredo žarišča ter potegne skoro razbeljen vzvod. Potem se zopet stisne k tovarišu. Sunk! Vlak stoji.

Z občutkom nedopovedljivega zadovoljstva — občutke za bolečine in jasno zavest sta že davno izgubila — sta poskakala na tla...

EVROPSKA PLEMENA

V Nemčiji so raziskovanja človeških plemen ta čas v veliki modi in kakor pri vsakih velikih modah se dogajajo tudi tu stvari, ki bi vzbujale v ostalem človeštvu samo sočuten nasmeš nad novo "nemško znanostjo", če bi tej znanosti ne bilo primešanih poleg groteskni tudi mnogo žalostnih, samopanih in krvavih elementov. Malo bolj resno je treba vzeti lipskega antropologa prof. Recheja, ki je te dni predaval v evropskih plemenih.

S svojimi deselebnimi raziskovanji je prof. Reche prišel do zaključka, da pripadajo Evropejci trem plemenom: staroevropskemu (med katero prištevata tudi nordijskega in zapadno sredozemskega človeka), mešano notranjeazijske- mu (vzhodni, vzhodnoasijski, s- datski človek) in mešano malo- azijskemu plemenu (dinarski tip). Stare teorije, da izvirajo evrop- ska plemena vsa iz Azije, že dol- do ne drži več, kajti celo perzi- ske in indske bajke pripoveduje- jo o severni domovini Indoevro- pev.

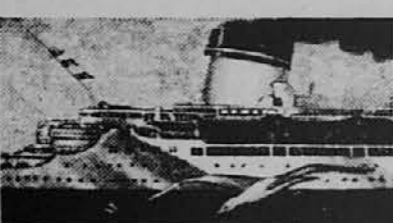
Najdbe iz pradavnih dob daje- jo veliko verjetnost domnevi, da so se razvijala staroevropska ple- mena nekako v predzadnji ledeni dobi v zapadni in severozapadni Evropi, ki je bila tedaj po ledni- kih skoraj vsa ločena od Azije. Od te so bržkone v zadnji vmesni le- deni dobi odpotovali azijski Indo- evropejci proti vzhodu, nordijsko pleme pa je za ginečimi ledeniki potovalo proti severu, tako da so z vzhoda utegnili notranjeazijska plemena prodrati v Evropo in u- stvariti tu z mešanjem vzhodna plemena. Da ima tudi nemško pleme na svetu sploh ni več te- ga prof. Reche v sedanjih nem- skih okoliščinah seveda ni smel povedati na glas.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-TCVANJE

SHIPPING NEWS

V SLOVENIJO
PO SOJINČNI JUŽNI PROGI
V GENOVO ALI TRST
VELIKE RAZKOŠNE LADJE
Najhitrejša ekspresna vožnja
do SLOVENIJE po Sredo-
dozemskem morju.

R E X 6. januarja

Conte di SAVOIA 20. januarja

R E X 3. februarja

Conte di SAVOIA 15. februarja

Direktno železniško zvezo iz Genove.

Potnike bo sprejel zastopnik družbe

ter jih bo pravočasno spremljal na hitre

b. vozlake, vozove iz Slovenije.

DIREKTNÁ SLUŽBA DO TRSTA

R O M A 10. januarja

VULCANIA 27. januarja

Krajsni prostori — izvrstna kuhinja.

Vprašajte kateregoli agenta ali pa

ITALIAN LINE

ITALIA — "COSULICH"

1 STATE STREET, NEW YORK CITY

MATERINE SANJE

Poročali smo že o strašni rudar-
ski nesreči, ki se je zgodila v Chest-
erfieldu na Angleškem, ko je 15
rudarjev bilo ubitih v jami. Sedaj
poročajo londonski listi, da bi bil
najmanj en rudar več mrtev, ko bi
tega ne bile preprečile sanje skr-
leče matere.

Harry Lawe je šele 14 let star.
Pa že dela v jami. Ampak tisti dan
ga njegova mama nikakor ni pusti-
la na delo. Že dan poprej so jo ob-
hajale hude slutnje. Zadnjo noč pa
je imela strašne sanje. V sanjah je
videla v rovu polno ljudi, ki so na
obrazih imeli izraz strašne groze.
Ti ljudje so begali sem in tja, za
njimi pa se je med groznim trusem
udirala gora. Sredi tega poblašne-
lega človeškega klopčica je videla
mati, da se je zgrudil njen sinko...
Vsa prepadena se je zbudila. To so
bile le sanje.

Ampak drugo jutro svojega deč-
ka ni pustila iz hiše. Fant je bil o-
gorčen, češ, da se on nič ne boji, da
je rudarjev s n. itd. Sploh, kar vam
takle mlad in korajžen pobie zna
vse dopovedati. Pa ni nič pomagalo.
Mati je ostala neizprosnna.

Po strašni nesreči pa je fantič
od srca zahvalil svojo mater, kate-
ra mu je s sanjami rešila življenje.

VIHAR NA TURŠKEM

Istanbul, Turška, 26. decembra.
Tekom velikanskega viharja je
bila porušena v Istanbulu ena mo-
šeja, ena šola in več drugih po-
stopij. Ubila je bila ena oseba,
štiri pa so bile ranjene.
Promet po Črnem morju je bil
popolnoma vstavljen.

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre

NA HITREM EKSPRESNEM PARNIKU

ILE DE FRANCE

17. JANUARJA

3. februarja — 24. februarja

PARIS

17. februarja — 17. marca

CHAMPLAIN

30. decembra — 20. januarja

NIZKE CENE DO VSEH DELOV

JUGOSLAVIJE

Za pojasnila in potne liste vpra-

šajte naše pooblašene agente

French Line

19 STATE STREET, NEW YORK

Koledar l. 1934

Bomback piše o "BOULDER DAMU"; Troha govori o "DUHOVIH IN STRAHOVIH" ter o "KRIŽIH IN TEŽAVAH"; Rupnik pa kla-
sično opisuje DOBO BLAŽENE PROHIBI-
CIJE, — vse to poleg kratkih povesti, zanimi-
vih spisov, gospodarskih in tehničnih razprav,
najdete v letošnjem koledarju.

Vemo, da boste popolnoma zadovoljni z le-
tošnjim koledarjem in zaradi tega ne odlašaj-
te, pač ga pa naročite še danes.

Cena
50c

TEH 160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, PO-
UKA IN NASVETOV JE VREDNIH ZA VSAKEGA
50 CENTOV

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street
New York, N. Y.